

Bromölla kommun

Patientsäkerhetsberättelse
Elevhälsans psykologiska insats
2023 Bromölla kommun

Bromölla 2024-02-28

Mattias Sturk

Legitimerad psykolog med ledningsansvar för psykologverksamheten

Innehåll

Inledning.....	4
Patientsäkerhet.....	4
Organisatoriskt ansvar för patientsäkerheten	4
Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringsskyldighet.....	5
Hantering av klagomål och synpunkter	5
Samverkan för att förebygga vårdskador	5
Psykologens uppdrag.....	6
Vårdnadshavares delaktighet.....	6
Hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under 2023 samt vilka åtgärder som genomförts för att öka patientsäkerheten	6
Avvikelser	10
Övergripande mål och strategier för kommande år	11

Inledning

Personal inom elevhälsans psykologiska insats står, i och med sina yrkeslegitimationer, under Socialstyrelsens tillsyn och ses som en hälso- och sjukvårdsverksamhet. Insatserna ska därför bedrivas i enlighet med hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

I 5 kapitlet, 1§ stadgas bland annat följande:

Hälso- och sjukvårdsverksamhet ska bedrivas så att kraven på en god vård uppfylls. Det innebär bland annat att vården särskilt ska

1. vara av god kvalitet
2. tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet och säkerhet
3. bygga på respekt för patientens självbestämmande och integritet
4. främja goda kontakter mellan patienten och hälso- och sjukvårdspersonalen, och
5. vara lätt tillgänglig.

Patientsäkerhet

Enligt Patientsäkerhetslagen (SFS 2010:659) ska vårdgivare dokumentera hur det organisatoriska ansvaret för patientsäkerhetsarbetet är fördelat inom verksamheten.

Patientsäkerhetsarbetet är viktigt för att uppnå god kvalitet på hälso- och sjukvård. Det ska finnas en god medvetenhet om var risker kan finnas och en öppenhet för att utveckla verksamhetens metoder och processer mot ökad säkerhet.

Patientsäkerhet handlar ytterst om skydd mot vårdskada och risker i hälso- och sjukvården. Med vårdskada menas kroppslig eller psykisk skada eller lidande som en patient drabbas av i kontakten med hälso- och sjukvården. Patientsäkerhetsarbetet ska i första hand ske genom förebyggande åtgärder.

Vårdgivaren ska senast den 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse av vilken det ska framgå:

1. Hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under föregående kalenderår.
2. Vilka åtgärder som vidtagits för att öka patientsäkerheten.
3. Vilka resultat som uppnåtts.

Patientsäkerhetsberättelse skrivs en gång/år av den person som uppbär det psykologiska ledningsansvaret.

Patientsäkerhetsberättelsen ska hållas tillgänglig för den som önskar ta del av den. (SFS 2010:659). Den publiceras årligen på kommunens hemsida:

<https://www.bromolla.se/utbildning-barnomsorg/elevhalsa/>

Organisatoriskt ansvar för patientsäkerheten

Inom all kommunal hälso- och sjukvård, skall det enligt Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) finnas en verksamhetschef som ansvarar för verksamheten och har det samlade ledningsansvaret. Om verksamhetschefen saknar hälso- och sjukvårdsutbildning, skall det medicinska ledningsansvaret (MLA) och det psykologiska

ledningsansvaret (PLA) delegeras till annan person med sådan kompetens. Verksamhetschefen har det samlade ansvaret för patientsäkerhetsarbetet.

Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringsskyldighet

SFS 2010:659, kapitel 6 och 7.

Skolpsykologen har eget yrkesansvar för det direkta vårdarbetet.

Det är skolpsykologens ansvar att rapportera om kvalitén i verksamheten inte beaktas eller tillgodoses. Detta ska göras i en avvikelserapport. Avvikelse rapporten hanteras sedan i verksamheten och rapporteras i kommande patientsäkerhetsberättelse. Avvikelsen bedöms utifrån allvarlighetsgrad och sannolikheten för upprepning.

Händelser som har medfört eller hade kunnat medföra allvarlig vårdskada, ska anmälas av centrala barn- och elevhälsans verksamhetschef till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Rutiner för avvikelshantering finns i verksamheten.

Hantering av klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9 (Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för ett systematiskt kvalitetsarbete)

Elev, vårdnadshavare eller annan person kan anonymt lämna synpunkter eller klagomål på verksamheten. Synpunkter och klagomål om felaktigheter och brister bidrar till att utveckla verksamheten.

Synpunkter och klagomål kan dels fyllas i på kommunens webbplats via synpunktshanteringen och dels lämnas skriftligt till personal på skola, rektor eller till verksamhetschefen för utbildning. För att få svar/återkoppling ska e-postadress eller namn och postadress anges. Svar ges inom 10 arbetsdagar. Inkommen synpunkt/klagomål diarieförs och blir därmed allmän handling.

<https://www.bromolla.se/kommun-och-politik/tyck-till/>

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS 2011:9

Samverkan ska finnas mellan olika aktörer, internt och externt i olika former t.ex.

- Barn-och ungdomspsykiatriska kliniken; BUP, och Habiliteringsmottagning barn och unga, i Kristianstad.
- Personal inom den Centrala barn- och elevhälsan samt rektorer och pedagoger i verksamheten.
- Psykologmottagningen barn- och föräldrahälsa i Kristianstad.
- Barnhälsovårdscentralerna i Bromölla.

Psykologens uppdrag

I Bromölla kommun finns två skolpsykologtjänster i Centrala barn- och elevhälsan; en tjänst på 100 % och en på 75 %.

Psykologerna är en del i den centrala barn- och elevhälsan och tillför psykologisk kompetens som stöd i det pedagogiska arbetet samt i den övergripande planeringen av elevhälsans arbete. Psykologernas kontor och mottagning är belägen på souterrängplan Storgatan 43 tillsammans med centrala barn- och elevhälsans tal- och språkpedagoger och mottagningsansvarig för anpassad skola, äldreomsorgens och LSS biståndshandläggare samt socialtjänstens drogprovtagning.

Psykologerna deltar i elevhälsoteam på samtliga skolor, vid behov i barnhälsoteam för förskolan och i samverkansmöten med barnhälsovården i kommunen.

Psykologerna genomför psykologiska utredningar och bedömningar av elever och grupper för att bidra med psykologisk kompetens om elevers förutsättningar för lärande och behov av stöd.

I psykologernas uppdrag ingår en handledande och konsulterande funktion till skolans och förskolans övriga personal.

Psykologerna tillför kunskap kring psykisk ohälsa, som exempel ångest/depression och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, samt kan i vissa fall bidra med stödande samtal till elever, vårdnadshavare och pedagoger utifrån elevens situation.

Psykologerna tillför även psykologisk kunskap kring skydds- och riskfaktorer för elevers hälsa, lärande och utveckling. Psykologerna beaktar kunskap om elevernas psykiska hälsa i elevhälsans övriga arbete.

Det ingår i uppdraget att utreda elevers skolformstillhörighet i samverkan med mottagningsansvarig för anpassad skola, berörd pedagogisk personal, skolкуратор och skolsköterska/skolläkare. Dessa utredningar är prioriterade då det är ett lagkrav att de ska genomföras om vårdnadshavare för sitt barns räkning ansöker om mottagande i anpassad skola.

Vårdnadshavares delaktighet

Elevhälsans psykologiska insats är frivillig. Insatser ges med vårdnadshavares godkännande, formellt på uppdrag av rektor. Utifrån ålder och mognad kan i särskilda fall kontakt med skolpsykolog ges utan vårdnadshavares godkännande. Tystnadsplikt kan brytas i vissa situationer, till exempel vid misstanke om att barnet far illa. Det är viktigt att personal uppmärksammar om behov av tolk behövs för att säkerställa att vårdnadshavare får korrekt information. Oftast används telefontolk.

Hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under 2023 samt vilka åtgärder som genomförts för att öka patientsäkerheten

Psykologiskt ledningsansvar

Delegation för psykologiskt ledningsansvar utfärdades till psykolog Mattias Sturk

2020-02-28 och har kvarstått där.

Aktuellt under det gångna året

Psykologen med ansvar för Dalaskolorna, Näsrum och Gualöv slutade i Bromölla november 2023. En ny skolpsykolog är rekryterad och påbörjar sin tjänst i februari 2024. Under vakansen har undertecknad ansvarat för remisshantering och förfrågningar gällande samtliga elever. Mottagningsansvarig för anpassad grund- och gymnasieskola har varit sjukskriven under hösten vilket också inneburit ökade arbetsuppgifter för undertecknad. Medverkan vid elevhälsoteam, elevmöten med mera har därför begränsats. Möjligheten till främjande och förebyggande arbete har varit mindre.

Utifrån det vi registrerar i PMO i samband med journalföringen kan vi se följande för 2023:

- Elever som föranlett journalanteckning*: 172, varav 76 flickor (44 %) och 96 pojkar. Totalt har det gjorts 627 journalanteckningar.
- Elever som kommit för utredning: 17, varav 9 flickor (53 %) och 8 pojkar.
- Antal remisser till Barn- och ungdomspsykiatri, BUP: 7, varav 4 flickor (57 %) och 3 pojkar.
- Antal remisser till Habiliteringsmottagning barn och unga: 2, båda flickor.
- Antal remisser till logopedmottagningen: 23, varav 12 flickor (52 %) och 11 pojkar.
- Antal elever som väntar på bedömning/utredning: 2024-02-08: 16. Av de väntande är det i nuläget 6 flickor.

Antalet elever som har föranlett journalanteckning är 13 färre sedan föregående år. Flickornas andel av detta har ökat med 3 procentenheter. Antalet utredningar har minskat med 53 %. Dock har flickornas andel av utredningarna ökat med 6 procentenheter. De utredningar som har gjorts har varit mer omfattande då frågeställningen intellektuell funktionsnedsättning ökat.

BUP-remisserna har minskat med 30 %. Vi har fortsatt uppmuntra till vårdhänvisningar så att vårdnadshavare själva söker insatser via BUP:s En väg in. Med vårdnadshavares möjlighet att själva söka bör det inte medföra risker för just dessa elever att kön är lång till skolpsykologerna. Skolan har bistått BUP med pedagogiska utredningar. Logopedremisserna har ökat med 9 %. När det gäller logopedmottagningen är det olyckligt att ha lång väntetid till både skolpsykolog och logopedmottagning. För läs- och skrivsvårigheter finns dock god kompetens på skolorna och eleverna får de anpassningar de behöver även utan diagnos.

Det är i skrivande stund 62 % färre elever som väntar på bedömning/utredning hos skolpsykolog än förra året vid den här tiden. En del av de elever som stått i kö har kunnat tas bort då deras utveckling varit positiv. Andra har kunnat remitteras till logopedmottagningen utan utredning. Insatserna från skolpsykologerna kan kanske ändå inte ses som lätt tillgängliga. Många elever fått vänta länge på bedömning. När bemanningen en tid varit lägre kan det också ha dämpats upp ett behov som kommer att visa sig lite längre fram.

Vad gäller balansen mellan flickor och pojkar i stort skiljer det sig åt mellan skolorna. Utifrån registrerade kontakter de senaste två åren är flickorna i majoritet på Alvikensskolan. För övriga skolor är pojkarna i majoritet men det har utjämnats på Dalaskolan Södra under 2023. En möjlig förklaring till att fler flickor aktualiserats från Alvikensskolan kan vara tidigare utbildningsinsatser kring att uppmärksamma elever med tystare symtombild.

* En journalanteckning kan exempelvis ha gjorts för att: vi har gett handledning till pedagoger kring en specifik elev, vi har samtalat med vårdnadshavare per telefon, vi har registrerat remissvar från andra verksamheter, vi har lämnat ut journalkopior till vårdnadshavare; före detta elever eller socialtjänsten.

Implementering av arbetssättet PAX i skolan, för trygghet och studiero, påbörjades under 2023. PAX bygger på samma grundprinciper som positivt beteendestöd. Psykolog Maj Sjögren utbildade sig till PAX-instruktör och utbildade i sin tur parallellt de pedagoger som skulle arbeta med metoden i sin klass. Tyvärr har både psykologen och två av tre utbildade pedagoger slutat i kommunen. I nuläget finns därför ingen plan för fortsättning.

Samverkan och fördelning av ansvar mellan kommuner och regioner

En ramöverenskommelse mellan Kommunförbundet Skåne och Region Skåne daterad 2021-02-11 reglerar hur samverkan mellan verksamheterna ska gå till vad gäller personer med psykisk funktionsnedsättning samt för barn och ungdomar som har eller riskerar att utveckla psykisk ohälsa. Både Hälso- och sjukvårdslagen och Socialtjänstlagen anger skyldighet att ha överenskommelser om samverkan.

<https://vardgivare.skane.se/uppdrag-avtal/kommunsamverkan/samverkan-psykisk-halsa-och-beroende/?highlight=ram%c3%b6verenskommelse+psykiatri>

”Överenskommelse om habilitering i Skåne” daterad 2009-11-27 tar upp kommunernas respektive regionens ansvar. Utöver denna finns ”Tillämpningen i Region Skåne och kommunerna i Skåne av Socialstyrelsens föreskrift om samordning av insatser för habilitering och rehabilitering (SOSFS 2008:20)”.

<https://vardgivare.skane.se/uppdrag-avtal/kommunsamverkan/samverkansavtal/?highlight=%c3%b6verenskommelse+om+habilitering+i+sk%c3%a5ne>

När det gäller barn med språkliga svårigheter finns en överenskommelse mellan Kommunförbundet Skåne och Region Skåne som reglerar hur remissförfarandet från skola/förskola till logopedmottagningen ska se ut.

<https://vardgivare.skane.se/vardriktlinjer/oron-nasa-hals/#63188>

För remittering av barn och elever till Habiliteringsmottagning barn och unga finns riktlinjer på Vårdgivare Skånes hemsidor:

<https://vardgivare.skane.se/vardriktlinjer/habilitering/#33546>

Det har hållits ett samverkansmöte, i september månad, mellan Centrala barn- och elevhälsan och BUP i Kristianstad. Skolpsykologen har också haft telefonkonsultationer med psykolog på BUP vid tre tillfällen under höstterminen. Det har blivit lättare att få tag i personal på BUP tack vare samverkansmötena. Personal

från skola och förskola i Bromölla har också deltagit i träffar kring det nationella vård- och insatsprogrammet VIP ADHD.

Det har hållits ett samverkansmöte med Första linjen i Kristianstad i mars månad medan det bokade mötet i maj månad ställdes in. På grund av personalförändringar på Första linjen är det tyvärr oklart med fortsatta möten.

Samverkansmöte har också hållits med habiliteringsmottagning barn och unga vid två tillfällen, ett på våren och ett på hösten. Vid det senare deltog också specialpedagoger från förskolan med anledning av de barn med habiliteringskontakt som börjar skolan höstterminen 2024 men har behov av anpassad skola.

Hantering av enskilda barn- och elevärenden

När skolpsykologen får kännedom om att det finns oro kring ett barns eller en elevs psykiska mående förs en diskussion på elevhälsoteamet eller motsvarande om behovet kan mötas av skol-/förskolepersonalen, med stöd av elevhälsoteamet eller om det behövs en kontakt med barn- och ungdomspsykiatri. Remiss kan skrivas av personal med hälso- och sjukvårdslegitimation, det vill säga skolsköterska, skolläkare och skolpsykolog. I dessa fall behövs ett medgivande från vårdnadshavarna.

När det gäller remissbekräftelser från BUP kommer dessa nu i större omfattning. Det är ovanligare att det kommer remissvar. Vi kommer att lyfta frågan vid nästa samverkan för att säkerställa tydliga rutiner.

Skolpsykologen kan med vårdnadshavares medgivande söka kontakt med berörd personal inom sjukvården för att diskutera ärenden, både de som är pågående och för att diskutera nya. Oftast rör det sig då om en kontakt med psykolog och/eller läkare på BUP.

Skolpsykologen har också möjlighet att uppmuntra vårdnadshavare att ta kontakt med BUP Skånes 'En väg in' om de själva vill söka hjälp för sina barn. Bromölla kommun har haft ett erbjudande till BUP:s Första linjen att använda lokaler på Storgatan 43 för att träffa barn/unga och deras familjer. Första linjen för nordöstra Skåne har mottagning enbart i Kristianstad. Dock kan de i enstaka fall, där familjer inte kan ta sig till Kristianstad, komma till Bromölla och ta emot besök här.

Skolpsykologen ansvarar för att skicka remisser till logopedmottagningen angående elever med läs- och skrivsvårigheter samt andra språkliga svårigheter.

Logopedmottagningen har goda rutiner för att skicka remissbekräftelser samt utlåtande och åtgärdsförslag efter genomförd utredning. Väntetiderna till logopedmottagningen har minskat från cirka 17 månader i början av 2023 till cirka 9 månader vid slutet av året. Det finns en gemensam avsikt att samverka en gång per år. Dock har det inte blivit något möte under 2023. Centrala barn- och elevhälsan har däremot kontaktat logopedmottagningen per brev gällande ett ökat antal återsända remisser. Dessa har återsänts med motiveringen att vårdnadshavare inte svarat på brev från logopedmottagningen inom tre veckor

och bekräftat att de vill att barnet står kvar i kön. Svarstiden ändrades sedan till fyra veckor. Vid kontakt med vårdnadshavare har det i de flesta fall framkommit att de inte förstått att barnet skulle tas bort från kön. Vi har då skickat remissen på nytt och barnet har fått behålla sin tidigare plats i kön. Flera av barnen har nu fått sin utredning genomförd. Vi har påtalat problemen med att anta att alla vårdnadshavare kan ta till sig brevinformationen korrekt.

När det uppmärksammas behov av samordnade insatser från både kommun och region används ofta LOTS-modellen som kan leda till en samordnad individuell plan, SIP. Det är på vårdnadshavarnas uppdrag vi kan kalla till LOTS-möte men vi har i vårt uppdrag att informera dem om möjligheten när vi ser att behovet finns. Det är av stor vikt för barn och ungas psykiska hälsa att insatser samordnas.

<https://www.kristianstad.se/sv/omsorg-och-hjalp/familj-barn-och-ungdom/stod-till-barn-och-ungdom/lotsmodellen/>

Skolpsykologerna har deltagit i 29 Lotsmöten rörande 14 elever under året. Det är betydligt vanligare att skolorna kallar till Lotsmöten gällande pojkar.

Samverkan med Habiliteringsmottagning barn och unga i Kristianstad pågår i enskilda ärenden. Många gånger är det tillräckligt att berörda pedagoger deltar i dessa möten. Ibland förstärker man med skolsköterska och skolkurator från elevhälsan och i vissa fall även med skolpsykologen. Det finns också samverkan med syn- och hörselhabilitering vid behov.

Journalföring och dokumentation

Journalföring och dokumentation av de psykologinsatser som lyder under hälso- och sjukvård görs i det digitala journalsystemet PMO. Material som omfattas av testsekretessen förvaras i särskilda arkivskåp. Patienten/eleven/vårdnadshavarna har som i all hälso- och sjukvård rätt att ta del av sin journal, efter sedvanlig menprövning. Undantag finns i just testmaterial som aldrig lämnas ut (OSL 17 kap 3 c §). Resultaten av testerna ska alltid sammanställas i journalen och delges de berörda. Psykologinsatser som är riktade mot grupp eller organisation, inte mot individ, journalförs inte i PMO.

Loggkontroller och journalgranskning

Loggkontroller och journalgranskning för elevhälsans psykologiska insats är inplanerad två gånger per år, i april och oktober. Dessa har genomförts utan några anmärkningar.

Avvikelser

Det finns en fastställd blankett för avvikelshantering inom centrala elevhälsan. Under året har vi tagit fram en blankett anpassad för psykologverksamheten. Rutin för avvikelshantering finns i verksamheten och är tillgänglig på Navet: [Navet - Avvikelsehantering \(bromolla.se\)](https://www.navet.se/avvikelsehantering)

Inga avvikelser har upprättats av skolpsykologerna under 2023. Det har inte inkommit några avvikelser till oss.

Övergripande mål och strategier för kommande år

- Öka tillgängligheten till skolpsykologerna. Vi fortsätter att prioritera i våra uppgifter. När det gäller utredningar finns det endast utrymme till de som krävs i lagar och avtal, i första hand utredning av intellektuell funktionsnedsättning och i andra hand de utlåtanden som ska göras i samband med remiss till logopedmottagningen.
- Vi ska se om det går att hitta förklaringar på respektive skola till obalansen mellan pojkar och flickor vad gäller ärenden hos skolpsykologerna.
- Fortsatt kompetenshöjning för skolpersonal inom neuropsykiatri och positivt beteendestöd via handledning och riktade utbildningsinsatser.
- Fortsatt avvikelshantering enligt rutin för att bättre uppmärksamma risker, brister och utvecklingsområden i verksamheten.
- Fortsatt regelbundna samverkansmöten med Barn- och ungdomspsykiatriska kliniken och Första linjen i Kristianstad. Syftet är att utveckla samarbetet ytterligare och att stärka patientsäkerhetskedjan.
- Vi kommer att fortsätta den upprättade kontakten med skolpsykologerna i Nordöstra Skåne och i Sölvesborgs kommun. Vårens träff hålls i Östra Göinge kommun. Syftet är att dela kunskaper, erfarenheter, arbetssätt och rutiner som en väg för att hela tiden utveckla skolpsykologens och elevhälsans arbete.
- Översyn av kvalitets- och ledningssystemet fortsatte under 2022 och gjorde så även 2023. Planen att lämna ett förslag på färdigt dokument till kommunstyrelsen under våren 2023 har inte kunnat hållas. Vi har ambitionen att detta kan göras under 2024.

Bromölla 2024-02-28

Håkan Ewerman
Verksamhetschef centrala barn- och elevhälsan

Mattias Sturk
Legitimerad psykolog med ledningsansvar för psykologverksamheten